

Resurssiviisauden tiekartta

VD/2472/11.00.00.01/2018

HP/KR/LMA/HY-L/AV

Resurssiviisauden tiekartta on kaupungin strategiaa toimeenpaneva ohjelma maa- ja asuntopoliittisen ohjelman ja hyvinvointiohjelman rinnalla. Yhdeksi strategiseksi painopistealueeksi asetettiin kaupungin tiivistäminen lähiluontoa vaalien ja tavoitteeksi nykyisen kaupunkirakenteen vahvistaminen resurssiviisaasti. Vantaan kaupunginvaltuusto on linjannut kaupunkistrategiassaan, että Vantaan kaupunki on hiilineutraali vuonna 2030. Lisäksi vuoden 2018 talousarvion sitovaksi tavoitteeksi päätettiin "Hiilineutraali Vantaa 2030" - ohjelman laatiminen.

Resurssiviisauden tiekartta ohjaa kaupungin kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta. Samanaikaisesti kaupunki haluaa tukea kaupunkilaisten hyvinvointia sekä kaupungin elinvoimaisuutta. Resurssiviisaus tarkoittaaakin kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävästä kehityksestä edistävällä tavalla.

Päästöttömyys eli hiilineutraalius merkitsee sitä, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 80 % vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan esimerkiksi rahoittamalla vähähiilisyteen tähtääviä hankkeita muualla. Vantaan kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2016 yhtä suuret kuin vuonna 1990. Tämä tarkoittaa keskimäärin 7 prosenttiyksikön päästövähennystarvetta vuosittain 2018-2030. Suurimmat päästölähteet ovat liikenne (37 %) ja rakennusten lämmitys (41 %). Hiilineutraaliustavoitteen tarkastelu rajautuu Vantaan kaupungin sisällä tuotettuihin päästöihin ja ostetun kulutussähkön päästöihin. Tavoitteeseen ei lasketa mukaan kaupungin rajojen ulkopuolella syntyvien tavaroiden valmistuksen tai palveluiden välillisiä päästöjä. Resurssiviisauden tiekartassa käsitellään kuitenkin myös näitä tavoitteita ja toimenpiteitä.

Jätteettömyys merkitsee sitä, että kaatopaikalle ei toimiteta jätteitä. Kaupungissa, jossa ei ylikuluteta, käytetään luonnonvaroja kestävästi, yhden maapallon verran.

Vantaan resurssiviisauden tiekartta vuoteen 2030 on pitkän tähtäimen ympäristöohjelma ja toimialojen toteutussuunnitelmien korvaa aiemmat ympäristöohjelmat. Tiekartta päivittää myös kaupungin ympäristöpoliittiset linjaukset.

Valmistelu

Resurssiviisauden tiekarttaa on valmisteltu yhdessä toimialojen edustajien ja sidosryhmien kanssa kevästä 2017. Työskentelyn aikana järjestettiin työpajoja, joihin osallistui laajasti eri sidosryhmien edustajia sekä asiantuntijoita kaupungin kaikilta toimialoilta. Vantaalaisille annettiin myös mahdollisuus osallistua tiekartan laadintaan verkossa syksyllä 2017 olleen asukaskyselyn kautta. Kaupungin ilmastonmuutosjohtoryhmä on ohjannut työtä.

Ympäristölautakunta pyysi kokouksessaan 21.3.2018 lausunnot kaupungin muilta lautakunnilta, yleisjaostolta sekä nuorivaltuustolta. Lisäksi lausunnot pyydettiin HSY:ltä ja HSL:ltä sekä suurimmilta tytäryhteisöiltä. Tiekarttaluonnos oli nähtävillä ja kommentoitavana kaupungin verkkosivuilla 24.4.2018 asti.

Tiekartasta antoivat toimitelmistään lausuntonsa kaupunkisuunnittelu-, tekninen, opetus-, vapaa-ajan- ja sosiaali- ja terveyslautakunta sekä nuorisovaltuusto. Muista HSY, HSL sekä Vantaan Energia toimittivat lausuntonsa. Kooste lausunnoista ja vastineista niihin on liitteenä.

Tiekartan kaistat

Resurssiviisauden tiekartalla edetään neljällä kaistalla, joiden tavoitteet ja toimenpiteet tukevat toisiaan. Kaistat ovat energiankulutus ja -tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen. Vantaan resurssiviisauden tiekartan jokaiselle kaistalle on määritelty vuotta 2030 kuvaava tavoitetilä, jonka avulla suunnataan kohti resurssiviisasta ja hiilineutraalia Vantaata. Tiekartassa on esitetty toimenpiteitä, joiden avulla päästäisiin kohti asetettuja tavoitteita. Kukin toimiala laatii oman toteutussuunnitelman kuluvalle valtuustokaudella. Niissä on esitetty tavoitteita toteuttavat tarkemmat toimenpiteet, mittareineen ja vastuutahoineen.

Energiantuotanto ja -kulutus aiheuttavat valtaosan Vantaan ilmastopäästöistä. Tiekartan tavoitteena on päästötön sähkön- ja lämmöntuotanto, energia- ja resurssitehokkuuden lisääminen sekä viisas energiankulutus. Kaupunki voi välillisesti vaikuttaa energiantuotannon ja -kulutuksen aiheuttamiin päästöihin muun muassa maankäytön ja rakentamisen ohjaamisella ja vaikuttamalla kaupungin omistamien energialaitosten energialähdevalintoihin. Lisäksi kaupungilla on mahdollisuus toimia esimerkkinä ja jakaa tietoa hyvistä käytännöistä. Paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian käyttöönotto vaatii kuntalaisten ohjausta ja ratkaisuiden helpoksi tekemistä.

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen vaikuttavat merkittävästi kaupungin resurssitehokkuuteen. Tiivistyvän kaupunkirakenteen päästöt ovat huomattavasti hajautuneen kaupunkirakenteen päästöjä vähäisemmät. Lisäksi tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa palveluiden helpomman saavutettavuuden ja säästää viheralueita.

Liikenteen päästöjen vähentämisellä on keskeinen merkitys hiilineutraalisuuden tavoitteen saavuttamisessa, sillä niiden tulisi vähetä lähes 70 % välillä 1990-2030. Hiilineutraalisuustavoitteen lisäksi Vantaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteena on, että liikenne on sujuvaa ja kohtuuhintaista. Kaupunki minimoi riskit ilmastomuutoksen aiheuttamille muutoksille jo suunnittelu- ja rakennusvaiheessa. Kaavoituksessa ja rakentamisessa myös luonnon monimuotoisuutta säilytetään ja lisätään sekä turvataan ekosysteemipalveluiden toimivuus.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on yksi resurssiviisauden kulmakivistä. Säästävä luonnonvarojen käyttö edellyttää resurssitehokasta suunnittelua, resurssitehokasta kulutusta sekä kiertotalouden edistämistä. Resurssiviisauden tiekartta tavoittelee siirtymistä kiertotalouteen, jossa kulutus perustuu uusien tuotteiden ja omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen.

Ruoan tuotannon ympäristövaikutukset ovat merkittävät, esimerkiksi yksityisen kulutuksen ilmastovaikutuksista ruoka tuottaa noin viidenneksen. Tavoitteena on, että vuonna 2030 ruokatuotantoketju on kestävä. Ruokahävikkiä syntyy ketjun kaikissa vaiheissa, ja vastuullisten hankintojen ohella hävikin vähentäminen on merkittävä ruoan ympäristövaikutusten pienentämisessä. Vantaan arvoista vastuullisuus tarkoittaa hyvän elämän turvaamista sekä nykyisille että tuleville sukupolville kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Vastuullinen vantaalainen -kaista kattaakin kaikki vantaalaiset – niin kaupungin työntekijät, asukkaat kuin yritykset ja yhteisöt. Kaista sisältää kestävään elämäntapaan, kasvatukseen ja koulutukseen sekä ja ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä.

Resurssiviisauden tiekartta osoittaa ne välttämättömät toimet, joita Vantaan tavoitteena oleva hiilineutraalisuus vuonna 2030 edellyttää. Osa tavoitteista toteutuu valtion tai Vantaan norminannolla, osa eri toimijoiden kasvavalla sitoutumisella hiilineutraalisuuden edellyttämiin tavoitteisiin. Vantaan

toiminta on kaupungin vision mukaista edelläkävijyyttä, joka näyttää muille kunnille ja toimijoille resurssiviisaan tiekartan antamat mahdollisuudet. Tämä kaikki on toisaalta välttämätöntä ja toisaalta voimistaa Vantaan kilpailukykyä kestäväen kasvun keskuksena.

Resurssiviisaan tiekartan edellyttämät Vantaan kaupungin toimet ja resurssit valmistellaan tämän päätöksen jälkeen vuosittaisen talousarviovalmistelun rytmissä.

Ympäristölautakunta 16.5.2018 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä resurssiviisauden tiekartta ja
- b) esittää se edelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Päätös:

Päätettiin

- a) hyväksyä resurssiviisauden tiekartta ja
- b) esittää se edelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginhallitus 28.5.2018 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää resurssiviisauden tiekartta kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kaupunginhallituksen kokoukseen.

Kaupunginhallitus 4.6.2018 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää resurssiviisauden tiekartta kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Käsittely:

Merkittiin, että kokouksen alussa ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster oli paikalla vastaamassa kysymyksiin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään seuraavasti:

Sivu 13, lisätään sivun loppuun lause "Kaupunki selvittää energiatehokkuuden parantamista korjausten yhteydessä vanhoissa lähiöissä yhdessä eri tahojen kanssa."

Sivu 15, lisätään sanat *seudullista yhteistyötä* lauseeseen "Tienkäyttömaksun käyttöönotto vaatii kuitenkin lainsäädännön muutoksia, *seudullista yhteistyötä* ja asian yleistä hyväksyntää."

Sivu 15, poistetaan sana *markkinaehtoisen* lauseesta "Lisäksi kaupunki myös tukee ~~markkinaehtoisen~~ kaupunkipyörien käyttöönottoa."

Sivu 22, otsake muutetaan muotoon "Liikenteen hinnoittelu".

Sivu 27, korjataan kirjoitusvirhe lauseesta "Vantaan Energia tuottaa kaukolämmön huipputehon biokaasulla ja pelleteillä".

Sivu 28, toimenpide "Valmistellaan linjaus puurakentamisen lisäämiselle" siirretään kaudelta 2022–2025 kaudelle 2018–2021.

Sivu 30, toimenpide "Luontoarvojen kompensatiokäytäntö otetaan käyttöön maankäytöllisissä ristiriitatilanteissa" siirretään kaudelta 2026–2029 kaudelle 2022–2025.

Sivu 30, korvataan termi *vaihtoehtoisia polttoaineita* termillä *vaihtoehtoisia käyttövoimia*.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Kaupunginvaltuusto 18.6.2018 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään hyväksyä resurssiviisauden tiekartta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Resurssiviisauden tiekartta
- Kooste lausunnoista ja vastineet

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster, puh. 0400 427705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi